

Гаховський В.Т.

*викладач вищої категорії,
голова циклової комісії фізичного виховання та захисту Вітчизни,
Відокремлений підрозділ
Національного університету біоресурсів
і природокористування України
«Бережанський агротехнічний коледж»*

ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНИНА-ПАТРІОТА ЧЕРЕЗ ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЗАХИСТ ВІТЧИЗНИ»

Сьогодні курс нашої держави на створення професійної армії (перехід Збройних Сил України на контрактну основу їх комплектування) передбачає зменшення кількості юнаків, котрі будуть призвані до війська для проходження строкової військової служби в мирний час, і одночасно збільшення числа випускників навчальних закладів, яких після досягнення 25-річного віку без проходження військової служби братимуть на військовий облік військовозобов'язаних і призначатимуть для комплектування військових частин на воєнний час лише з допризовною підготовкою [1].

У зв'язку з цим значно зростає роль військової підготовки у стінах навчального закладу, який безпосередньо (і в більшості випадків – раз у житті) дає юнакові знання і вміння, пов'язані з його майбутньою військовою діяльністю.

Набуті в закладах освіти військові звання та навички визначатимуть рівень спроможності виконання конституційного обов'язку громадянином України щодо захисту Вітчизни. На сьогодні навчальні заклади є єдиним центром з підготовки всіх без винятку юнаків (незалежно від того, будуть вони призвані на строкову військову службу чи ні в мирний час) до захисту Вітчизни. В цій ситуації надзвичайно зростає роль навчальної дисципліни «Захист Вітчизни» як складової частини військово-патріотичного виховання, спрямованої на підготовку юнаків у теоретичному, практичному, фізичному і психологічному плані до майбутньої військової діяльності [3].

З огляду на ці обставини в кожному закладі освіти планується військово-патріотичне виховання молоді як окремий розділ річного плану роботи. Виходячи із вищенаведеного, хотілося б дати в цьому дослідженні концептуальні основи щодо організації військово-патріотичного виховання.

Перед освітніми закладами стоїть складна і відповідальна задача – виховати високоморальне, національне свідоме підростаюче покоління, патріотів своєї Батьківщини, спадкоємців і продовжувачів національних традицій. Основою духовного життя людини, її прагнення до волі та процвітання України є патріотизм.

Головна мета виховання громадянина – патріота – підготовка та виховання самовідданих, свідомих захисників Батьківщини, готових у будь-яких умовах вступити на захист територіальної цілісності та незалежності України.

Виховання учнів школи, студентів коледжів, в яких викладається дисципліна «Захист Вітчизни» як громадян-патріотів – це комплекс заходів по формуванню в них особистих позитивних необхідних якостей.

Військово-патріотичне виховання молоді діалектично поєднує в собі низку окремих напрямів виховання: військового, морального, правового та ін. Проте головним результатом виховних зусиль має стати готовність молоді людини до військово-патріотичної діяльності як внутрішнього системного утворення, що передбачає п'ять основних компонентів – освітній, фізичний, психологічний, соціальний і духовний.

Патріотичне виховання – це формування патріотичних почуттів, виховання ідеалу служіння народові, готовності до захисту Батьківщини, воно покликано спонукати до фізичного вдосконалення, оволодіння військовими та військово-технічними знаннями, вивчення бойових традицій українського народу. Військово-патріотичне виховання є складовою частиною підготовки юнаків допризовного віку до військової служби. Для ефективної реалізації ідеї патріотизму важливим фактором є роль особистості викладача [2].

Соціальна готовність передбачає вірність бойовим та національно-історичним традиціям, військовому обов'язку, присязі та військовому статуту, високу дисциплінованість, конструктивну соціально-комунікативну, громадсько-корисну та національно-громадянську активність.

Духовна готовність проявляється в наявності ідеалу, в пошуках студентами життєвого смислу і цінностей; самоусвідомленні свого Я-фізичного, психічного, соціального; самоочищенні та самовдосконаленні, в духовно-катарсичній активності. Остання передбачає рефлексію як акт самопізнання юнаком окремих ознак своєї індивідуальності, власних рис характеру, що відображають знання внутрішнього світу.

Основною властивістю цих п'яти складових готовності, як показує аналіз кореляційного взаємозв'язку між ними, виступає військово-патріотична активність – внутрішня активна позиція молоді людини щодо військової служби. Така позиція розвивається шляхом послідовної зміни, трансформації простіших властивостей, якостей особистості на вікових стадіях до призову в армію, з притаманною їй структурою і психологічними закономірностями. Разом з тим, військово-патріотична активність є необхідною передумовою подальшого розвитку готовності студента коледжу до військової строкової служби в Збройних Силах України [5].

Здійснюючи військово-патріотичне виховання студентів, організатори цього процесу повинні бути добре ознайомлені з його

теоретико-методологічним і технологічним підґрунтям. При цьому слід враховувати також об'єктивні соціально-політичні, економічні фактори, психофізіологічні особливості юнацького віку як вирішального періоду у формуванні світогляду студента I курсу, який вивчає навчальну дисципліну «Захист Вітчизни», його ідеалів, вибору професії, подальшого життєвого шляху.

Крім цього, формування готовності юнака до служби в Збройних Силах України, що проходить у рамках єдиного навчально-виховного процесу, залежить від професійної майстерності викладачів-предметників з гуманітарних дисциплін, викладача дисципліни «Захист Вітчизни», продуманої організації фізично-оздоровчої, навчально-пізнавальної, соціально-комунікативної, громадсько-корисної та національно-громадянської діяльності.

Організуюючи роботу з військово-патріотичного виховання необхідно враховувати, що рівень грамотності, інформованості та різносторонності інтересів сучасної молоді значно вищий, ніж у їхніх попередників.

Важливим резервом для здійснення військово-патріотичного виховання є міжпредметні зв'язки в процесі навчання, коли закладається фундамент глибоких знань студентів-першокурсників ОКР «Молодший спеціаліст», формується їх світогляд, національна свідомість.

Вміле використання навчальних предметів із метою військово-патріотичного виховання є одним із основних засобів підготовки молоді до служби в ЗСУ [4].

Військово-патріотичне виховання здійснюється насамперед у процесі навчання, де в студентів закладається фундамент глибоких знань, формуються світогляд, національна самосвідомість.

Велику роль у фізичній підготовці юнаків до військової служби мають заняття фізкультури. На заняттях із фізичної культури формуються якості, які необхідні солдатові: висока працездатність, витривалість, чітка координація і точність рухів.

Однією з основних форм військово-патріотичного виховання є військово-шефська робота, яка полягає у встановленні та підтриманні зв'язків військових частин, вищих військових навчальних закладів з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, трудовими колективами, цивільними навчальними закладами, громадськими організаціями з метою проведення спільних заходів з військово-патріотичного виховання молоді, виховання у неї громадянських почуттів та якостей.

Формування громадянина – патріота України, підготовленого до життя, з високою національною свідомістю, виховання громадян, які здатні побудувати громадянське суспільство, в основу якого були б закладені та постійно втілювалися демократія, толерантність та повага до прав людини, набуває сьогодні особливого значення.

Вивчення військової присяги дозволяє розкрити важливі вимоги до морально-бойових якостей воїнів, формує почуття національної гордості за Збройні сили України, за Батьківщину.

Під час занять із дисципліни «Захист Вітчизни» студенти-першокурсники знайомляться із специфікою військової праці, готуються до виконання обов'язків солдата, дізнаються про особливості служби в Збройних Силах України, виховують в собі якості, необхідні майбутньому воїнові.

Список використаних джерел:

1. Електронний ресурс: <http://osvita.ua/vnz/reports/dpju/24380>
2. Ковальова Т. Військові статuti Збройних Сил України // Київ, 2002. – 168 с.
3. Захист Вітчизни: підруч. для учнів 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту для хлопців). – Тернопіль: Видавництво «Астон», 2011. – 280 с. http://4book.org/images/shcoolbook_ua/10_zv_g_u.pdf
4. Сухушин М.П. Військово-патріотичне виховання молоді: підручник – К.: Видавничий дім «Слово», 2009.
5. Єфремов О.М. Основи військової підготовки // Київ, 1996. – 260 с.

Гринченко А.В.

студентка;

Черниш О.О.

викладач вищої категорії,

Кам'янський державний енергетичний технікум

Тіщенко С.Е.

педагог-організатор,

Комунальний заклад «Дитячий екологічний центр»

Кам'янської міської ради

ЕКОЛОГІЧНА СТЕЖКА – ОДИН ІЗ МЕТОДІВ ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ

Сучасний світ знаходиться у розвитку. Дива не сталось. З настанням нового тисячоліття в глобальний колапс людство не ввійшло, однак проблем, на яких потрібно зосередити першочергову увагу як на проблемах людства, не зменшилось.

Безперечно, вирішальна роль у розвитку суспільства майбутнього й гармонізації відносин між людиною й природою належить сучасній молоді. Тому вкрай необхідним є підвищення рівня екологічної освіти, осмислення можливих шляхів розвитку суспільства й природи у ХХІ ст.

Екологічний аспект повинен органічно включатись у процес освіти всіх вікових категорій, що відповідає концепції «неперервної освіти».